

Štev. 5.

V Ljubljani, 1. velikega travna 1903.

Leto IV.

V Rim.

In letos spet pred Veliko nočjó
zvonovi so naši odšli,
odšli so tja daleč na topli jug,
tja v Rim iz naše vasi.

Po zraku so jasnem plavali
tja daleč, čimdalje bolj,
pol bili zvonovi veseli so
in žalostni bili so pol.

Pa žalostni kaj ne bili bi?
Za njimi domača vas,
pred njimi svet dalek in prostran,
in mrtev njih sladki glas . . .

Pa kaj veseli ne bili bi?
Pred njimi svet dalek, prostran,
nad njim pa velik in solnca bogat,
prelep, čim lepši dan.

Zeleno polje na vse strani,
vse polno vasi in mest,
med njimi širokih je nebroj
in gladkih in belih cest.

In hladna drevesa jih senčijo,
in rože vzpota cvetó,
in tam se ljudje izprehajajo,
vsi srečni, presrečni tako!

In hiše se bele dvigajo
kraj šumnih in hladnih rek,
in ves zelen je od samih cipres
peneči se morski breg.

In oleandri v nebo kipé,
citrona na veji gori,
in oljčin vonja tihi gaj —
nad vsem pomlad hiti . . .

Ah, Bog, kako je prekrasno to!
In Rim, ta večni Rim,
in cerkve njegove, palače vse,
sedanjost, preteklost z njim!

Kaj ni ves ta čudoviti svet
v pravljici le zrastel kje?
Kje je lepoti začetek tu,
a kje so ji še le mejé? . . .

A naši domači zvonovi so
molčali, molčali samo,
in bilo tako jim čudno je,
tako nekako hudó . . .

In dvigne jih nevidna moč
na dalek pot nazaj,
in ko so zagledali našo vas,
vsi srečni so bili tedaj.

Iz belih je domačih lin
spet plaval veseli njih glas:
Veseli ta glas nad našo vasjo,
pod njim pa vesela vas!

E. Gangl.

Ptičja svatba.

*Sinica se drobna
je v gaju možila
in ženina z glaskom
veselim vabila:*

*»Ci, kdo-li popelje
z menoj se k poroki
v svilenem kožuščku
na topol visoki?»*

*Prinesla bom dote
mu v hišo obilo,
konopelj in jederc
prelepo število.»*

*Prižgoled je snubec
k nevestici zali:*

*»Aj, ne bi li meni
ročice podali?»*

*»Ci, ci, pa zakaj ne,
saj snubec košat si!»
»»Na svatbico k nama,
sestrice in bratci!»«*

*V kožuščkih rdečih
in v svili in v cvetju
so rajali ptički
v veselem objetju.*

*Penica — družica
je bila nevesti,
kraljiček bil striček
in godec je zvesti.*

*Koline so jedli,
medico so pili,
črez tri dni veselo
še se ločili.*

C. Logar.

Ob potočku.

*Sredi vrb potoček jasen
v jutro žubori,
ob potočku v tihih mislih
deklica sedi . . .*

*„Včeraj pravila je mama,
da je dvakrat tri
leť minilo, kar je prišla
bela žena k nji.*

*In prinesla ji je mene
v hišo brez strahu,
pa je rekla, da me našla
je v potočku tu . . .*

*Oj, potoček jasnočisti,
čuj me, čuj me zdaj:
Daj, prinesi s sabo bratca
enega mi vsaj!»*

*Sredi vrb šumi potoček
kot bi trdil ji:*

*„Kmalu, kmalu ga prinesem,
deklica ti, ti! . . .“*

Cvetko Slavin.

V svet.

Spisal F. Palnák.

„**N**aj pa bo v božjem imenu; gospod župnik je tudi že obljubil svojo pomoč.“

Tako je dejal oče Smuk, in njegov devetletni sin Joško je bil odločen za šolo. Mati je odšla v kuhinjo, da pomije posodo od večerje in na tihem si je brisala solze. Ločiti se je morala od svojega ljubljénčka, vse leto ga ne bo videla.

Ta večer niso več govorili o tem. Joško je že legel, saj bo moral jutri zgodaj vstati in gnati na pašo. Naj bo, saj ne bo več dolgo. V mesto pojde, v šolo, in študiral bo, postal bo velik gospod, veliko bo znal in učen bo — morebiti še bolj kakor gospod učitelj, morebiti še bolj kot gospod župnik . . . To ga bodo gledali njegovi sovrstniki, ko bo prišel domov, on pa jih bo pogledal tako od strani in mislil si bo: „Kaj boste vi, kmetiške butice, jaz, jaz, ki sem študiral in mnogo vem in sem učen . . .“ Živo si je slikal življenje v mestu, saj je že slišal, kako lepo je tam, same lepe velike hiše in cerkve; ljudje so lepo oblečeni — videl je že nekoč meščane na počitnicah. Tudi on bo odslej stanoval v lepih velikih hišah; hodil bo lepo mestno oblečen in pa beli kruh bo jedel, če se mu bo zljubilo, še celo potice. — Jošku so se kar sline pocedile, saj je tako rad jedel beli kruh in pa potice.

Joško je mislil še nadalje o dobrotah, ki ga čakajo v mestu, mislil je in mislil, potem pa zaspal.

„No, ti lenoba, Sivka že muka, in Rjavka je nepotrpežljiva, vstani brž in ženi past!“

S tem pozdravom ga zbudi drugo jutro oče. Joško si pomane zaspane oči, vstane in se opravi — ne pozabivši jutranje molitvice — in odrine na pašo.

„Sivka, Rjavka, Liska — hej!“ In šli so . . .

Joško se je razgovarjal s kravicami in jim razlagal svojo srečo, živali so odmulile tupatam šop trave, ga modro gledale, z ušesi pa odbijale sitne muhe, ki so jim sedale po glavi. Joško pa je pripovedoval o mestu, o šolah, o učenosti in o belem kruhu.

Na pašniku je pustil krave, legel in mislil. Koliko bo sedaj videl sveta, ki ga tako rad gleda, rad bi vsega prehodil in pregledal. Vedel je že, da se svet ne jenja tam za hribom, kjer se malone dotika neba in kjer ni nič več videti dalje. Vedel pa je, da se svet v resnici nikjer ne stika z nebom, zato bi pa rad šel in videl ves ta veliki svet. In sedaj pojde . . .

Gledal je svet okolo sebe, gledal ta kos svojega življenja in zdelo se mu je vse malenkostno, nizko, majhno in pretesno. Saj se človek še obrniti ne more pošteno. Videl je ta kos svojega življenja in čutil je, da je vse, kar je doživel doslej, tako neznatno. Poletel bi rad višje, dalje, tja, odkoder prihaja zjutraj solnce in tja, kamor izginja zvečer. Tja bi šel in vse bi videl, vse vedel, tu pa je vse tako majhno in tesno . . .

Te cvetke, da, časih so mu ugajale, rad jih je nabiral, saj ni vedel, da cveto še kje drugje. Ko pa je slišal o palmah in cvetovih z velikimi pisanimi listi, mu vijolice, marjetice in zvončki niso bili več po volji. Vse preponično, premajhno. Saj je poznal celo cvetove, ki jih je odtrgala kravica, a jih ni hotela použiti — še nji niso bili povšeč. Vse je bilo tako nizko in majhno. On pa si je želel velikega, svetlega sveta z visokimi palmami in s cvetovi pisanih listov . . .

In v vsem tem ozkem svetu je živel Joško toliko časa, celih devet let — seveda, niso mu dali z doma. In kakšno je bilo njegovo življenje? — Pošiljali so ga v šolo, kjer se je pač odlikoval, in pošiljali so ga past krave. Na paši se ni družil mnogo z drugimi pastirji; ležal je vznak, roke pod glavo, gledal kos modrega neba nad seboj in mislil o svoji bodočnosti, o drugem svetu, ki si ga je slikal v tako jasni luči, da je izginila domača vasica s svojimi travniki, njivami in pašniki v nji kakor kresnica pred veliko solnčno lučjo. Gledal je vedno tuj svet — domači pa se mu je primrzil. In kako je sovražil tiste, ki so mu dozdej branili stopiti v ta tuji svet, poln svetlobe in solnca. Sedaj pa, ko je bilo odločeno, da pojde v mesto, sedaj jih je ljubil, jih objemal in se jokal od radosti. Starši in gospod učitelj in župnik so mu ustanovili srečo. Hvaležen jim je bil in rad jih je imel.

Sedel je in gledal na to rodno grudo, na to svoje preteklo življenje — in obraz mu je preletel nasmeh, pol vesel, pol pomilovalen.

„Hej, Sivka, Rjavka, Liska — hej, ali še niste site? Ala, pojdimo!“
In šli so.

* * *

Še en teden je pasel, potem pa nikoli več.

Lepo jutro je bilo, ko sta se odpravila z očetom v mesto. Mati ju je spremila do konca vasi; prekrizala je še enkrat Joška, ga objela in poljubila, potem pa ga pustila sama z očetom. Dolgo je še zrla za njima, Joško se je obrnil in videl jo je, kako si je otirala solze. Čemu? On se ni jokal. Saj je šel z doma v boljši svet, kaj zato, če se je ločil sedaj od domačih, saj se še vidijo. In ko bo velik in učen gospod, vzame še očeta in mater k sebi v veliki svet, poln luči in solnca — hvaležen jima hoče biti, saj

sta ga ta dva spravila od zemlje, kjer mu je bilo vse premajhno in pretesno . . .

Visoki topoli ob cesti so šumljali in si šepetali o dečku, ki so ga spravili od sreče in ga iztrgali materinemu naročju. Vrgli so ga ven iz hiše z dobrim namenom, in on jim je rad odšel z doma. Saj je bil sedaj srečen in vesel. Star topol je pa pravil, kako je pozneje prosil deček, ki je že zrastel v velikega, učenega gospoda, naj ga sprejmejo nazaj v hišo, nazaj domov, kako je trkal na vrata in rotil od zunaj domače, da je on tudi domačin. Mati je stala pri oknu in ga gledala. Solzila se je in ni poznala sina, ki je odšel v svet in se vrnil, obdan od luči in solnca. Solzila se je in ni sprejela tujca — sina.

Tako je pripovedoval stari topol, vrhovi so završali, kakor bi hoteli svariti Joška ali pa mu podeliti svoj blagoslov . . .

Joško pa je koračil poleg očeta, ki mu je naročal, naj bo priden in naj se rad uči in rad sluša. On ali pa mati se bosta že oglasila kdaj pri njem. Joško je vse obljubil. Stopal je zamišljeno, veselo in srčno poleg očeta in ni slišal pripovedujočega topola.

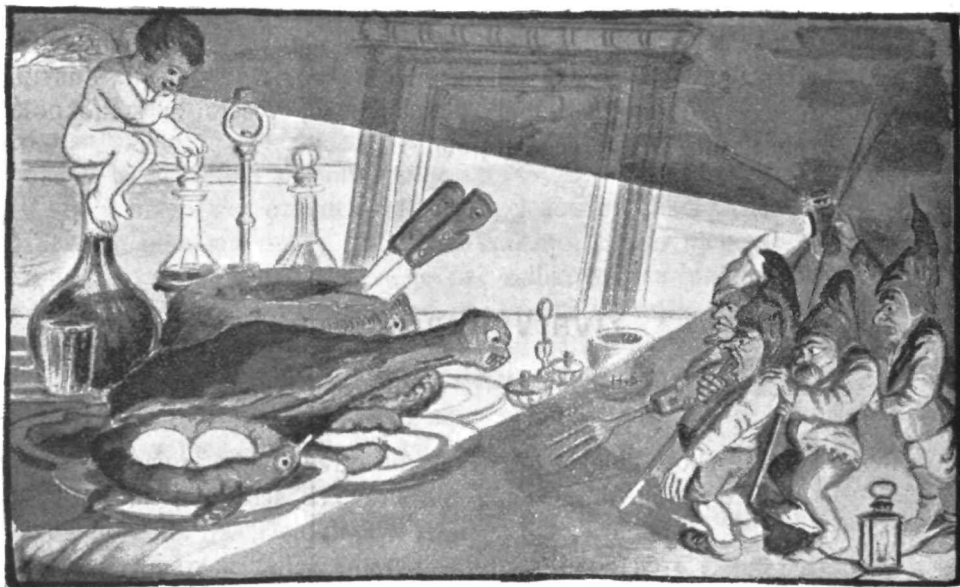
Živa Velika noč.

Spisal Ivo Trošt.

Mešičkov Tine je bil nekaj dni pred Veliko nočjo z očetom v Ljubljani. Prodala sta kravo s teličkom, in kupec je stisnil Tinetu v pest dve dvojachi, ki sta v njegovem srcu zbudili preraznovrstne želje, kakršnih ne bi izpolnilo niti sto dvojach. Tine bi bil najsrečnejši človek, ki bi kupil vse — najrajši kar celo Ljubljano. No, tako nespameten ni bil, pa tudi dvojach ni imel dovolj. Izbrala sta z očetom pred škofijo majhne orglice, nekaj sladkarij, svetel pipec in — dvojach ni bilo več. Moral se je zadovoljiti samo s tem, kar je videl prvič v deželnem stolnem mestu ob Ljubljani. Mnogo, mnogo je videl Mešičkov Tine Veliki teden v Ljubljani — videl celo bližnjo Veliko noč, ki je priromala v njegovo rodno vas šele štiri ali pet dni pozneje. Tine je namreč imel doma mlajšega bratca Vladka, ki še ni hodil v šolo, pa tudi v cerkev samo z materjo, držeč se je za predpasnik. Vladko se je tudi grozno bal vojakov-varuhov pred božjim grobom. Neizrečeno se je pa veselil Velike noči, ali da povem naravnost: velikonočnih jedi. Ko mu je Tine povedal, da je videl v izloženem oknu v mestu lepo rumenkasto pripravljene gnjati, nadevane klobase, pečene potice s širnim kolačem in lepo pisanimi pirhi, tedaj je vzkliknil bratec ves navdušen: „E, tam je pa že Velika noč; naš Tine jo je videl.“

Mešičkova mati so poslušali Vladkovo modrost in sinka poučili, da je ta praznik največjega pomena za vse ljudi, ki smo z grehom izgubili nebesa. O Veliko noči se veseli našega rešenja — s Kristusovo smrtjo na križu — celo prebujena priroda v novi pomladi. Vladko seveda ni mnogo umel tega: zanimalo so ga velikonočne slaščice, in po sili je hotel vedeti, koliko jih letos speko mati, pa kakšne bodo, kolikšen kolač in koliko pirhov dobi on in kdaj jih bo smel pojesti. „Vladko, Vladko!“ mu zaprete mati, „ali ne veš, da je davno, davno na mojem nekdanjem domu živila dekla, ki je trdila, noseča poln jerbas blagoslovljenih jedil Veliko soboto iz cerkve: Brez našega jerbas, ki ga imam sedaj-le na glavi, pa bi ne bilo k nam Velike noči. — Kaj se je zgodilo?“

Na poti skozi gozd domov so ji hudomušni škratje, skakljajoči po brstečih hrastovih vejah, pobrali iz jerbas, ves „žegen“ in pustili samo lepo pisani prt.

Pazi Vladko, da se tudi tebi ne zgodi taka nesreča!“

Sedaj bi bil dečko rad slišal kaj več o škrtih, pa mati so imeli dovolj opravila s poticami in kolačem. Tudi se je zdelo Vladku, da se pripravlja gnjat in nadevan prešičji želodec za praznike. Pa vse to da bi pobrali škratje, a? Zvečer na postelji je premišljal, kake nedozirne posledice bi imela samo zanj taka nezgoda.

V duhu je že gledal vse pripravljeno, celo steklenico vina in posodico za olje in kis, za sol in poper, skodelico s kislim hrenom, v kolač zasajena kar dva noža, par kuhanih klobas in par lepih pirhov. Vse je molče vabilo: „Pridi, uživaj, duša krščanska!“ A tedaj, glej kleka! Kakor povabljeni se približajo kar štirje škrti s svetilnicami, pa tudi velikanskimi vilicami in drugo pripravo, da pobašejo Mešičkovim letošnji „žegen“, ki ga je Vladko

imenoval kar Veliko noč. To se mora ubraniti, pa veljaj, karkoli. Sam se je dvignil na perutih, ki so mu zrasle ta hip, dvignil prav na vrh polne steklenice in povedal usiljivim gostom, da je Velika noč nekaj drugega, nekaj, kar so mu razložili mati, a Mešičkove potice z ostalim „žegnom“ so pa tudi nekaj drugega. In to je poudarjal vztrajno ter prepričevalno. Zaman!

Škrati so se ozirali tako poželjivo po slastnih jedilih in dobri pijači, da bi bili najrajši vse použili kar z očmi.

Za Vladkove ugovore so bili prav gluhi. Začel je klicati na pomoč vse pomočnike in pomočnice, tudi mater in Tineta in očeta. Žalost, bridka žalost po izgubljenih slaščicah mu je napolnila srčece, da bi se ga usmilil mrzli kamen. Nagloma je sestavil, kolikor je mogel dobrega za bodoče dni. Tudi molitvic ni zabil. In glej! Gnjat sama oživi ter se postavi škratom v bran; celo klobase zasučejo leseno kopico proti sovražniku, kolač dobi tudi oči in ogromna usta, celo noži so obrnili svoje glave s topimi očmi nasproti škratom. Steklenica z vinom se je jela sama sukati, in kupica poleg nje je cepetala kakor Vladko poleg matere v cerkev. Združenim močem štirje škrati niso bili kos. Umikali so se vedno bolj proti durim, a za njimi zmagujoča vojska — naravnost skozi duri in še naprej. Vladku se je krčilo srce: prej je kazalo, da mu Veliko noč pojedjo škrati, sedaj pa da mu oživela uide sama. Začel je vpiti na ves glas in na vse grlo, da je prebudil Tineta, mater, očeta, deklo in preplašil celo mačko s peči.

Slednjič se je predramil tudi sam in izpoznal, da je le — sanjal.

Šumi zeleni gaj . . .

Šumi zeleni gaj, šumi,
opeva kras pomladnih dni,
opeva kras vrtov, poljan,
pozdravlja ta pomladni dan.

In rožni vonji vstajajo,
s sladkostjo zrak napajajo . . .
Ve, nežne misli z zemskih tal,
kdo vas v življenje je pozval!

Ah, nežne misli, vstajajte,
po vrtih se sprehajajte.
Zbudite želje mi sladké
in radost vlijte mi v srce!

Bogomila.

Ljubezen.

Hčerka:

*Ljuba mamka, kaj ti dem:
Večje ni mi sreče
kot je poleg moje, glej,
mamice ljubeče.*

*Ako k meni stisneš se,
k tebi se privijem,
takrat slast največjo jaz,
zdi se mi, da pijem.*

Mama:

*Ljuba hčerka, srce je
srečno tudi meni,
v blaženosti se topi
mi neizrečeni.*

*Ti si, ljubka, meni to,
kar je solnček zemlji,
le naslanjaj name se,
tesno me objemlji!*

*Tu pri meni kraj srca
vekomaj ostani:
Mojega srca ljubav
čuva te in brani.*

Leon Poljak.

Skrb in Smrt.

Igrokaz v dveh dejanjih. Po I. Božiču za oder priredil Juraj Pangrac.

Osebe: *Sv. Peter* in *Pavel*; *Skrb*, uboga starka; *Smrt*; dva dečka: *Tinče* in *Janko*; stric *Marko*; hlapec *Žaka*; *sosedje*. Godi se pri *Skrbi* nad vasjo.

Prvo dejanje.

(Pozorišče: Za veliko, lepo hruško siromašna koč. Pred koč je postavljena klopca.)

1. prizor.

(Mrači se. *Sv. Peter* in *Pavel* prihajata h koči v jutrovske obleke, s torbo čez ramo in palico v roki.)

Sv. Peter. Še tukaj poizkusiva. Če pa naju še tukaj odpode, potem pa prenočiva pod milim nebom. Ne boj se, *Pavel*! Zemlja bo nama zrahljala posteljico, in travica bo naju odela. In Oni, ki golobčkom daje zavetja, bo gledal na naju s skrbnim očesom, in varna bova pred zvermi.

Sv. Pavel. Prav govoriš, *Peter*! Pa poglej, ta hiša je videti siromašna. Streha ji je slamnata in vsa razdrta. Skoro bi ne verjel, da biva v tej hiši živa duša. — Ali jaz sem upehan, upehan; dalje ne morem. (Omahne na zemljo.)

Sv. Peter. Potolaži se, brate! Tebi moram izprositi grižljaja kruha in par požirkov vode ter kak kotichek pod streho, če grem prav križem sveta za njim. (Naglo stopi h koči ter potrka na duri. Venkaj pride *Skrb*.)

2. prizor.

Skrb. Kaj bi rada?

Sv. Peter. Če Boga poznaš in moliš, privošči nama, ljuba žena, kak kotichek v svoji hiši, da se odpočijeva od dolgega pota in da bova vsaj pod streho. Slabo vreme je zunaj. Dozdaj ni naju nihče hotel pod streho.

Skrb. Tako je, tako! Siromaka dandanes vsak izpod strehe tira, ko bi ga tudi videl v največji potrebi in sili. — Ostanita le tukaj. Kar imam, to vama rada dam; česar pa nimam, tega vama tudi dati ne morem.

Sv. Pavel (prišedši bliže). Midva sva popolnoma zadovoljna, da naju pustiš le pod streho; saj drugega ni treba.

Skrb. Odložita torej svoji torbi v kot in sedita na klop, povrnem se koj. (Odide.)

3. prizor.

Sv. Pavel (Petru na uho). Ta je pa usmiljena, ta!

Sv. Peter (bolj tiho). Siromaki so navadno dobrega srca, ker vedo, kako hudo je uboštvo. (Odložita torbi v kot.)

4. prizor.

Skrb (s hlebom kruha in vrčem vode).

Sv. Peter. No, povej nama, dobra žena, kako ti je ime, da te veva po imenu poklicati.

Skrb (položivši kruh in vodo pred potnika). *Skrb* me imenujejo. — No, pa le jejta in pijta!

Sv. Peter (vzame naglo hleb ter ga razlomi). O, hvala, hvala, dobra *Skrb*!

Sv. Pavel (grabeč po kosih in držeč vrč v roki). Bog ti plačaj, usmiljena žena! (Oba slastno uživata kruh in vodo.)

Skrb. Kako bi vama rada malo bolje postregla! Da bi ne grizla suhega kruha, bi vama kaj rada dala kako hruško za prigrizek; ali moja hruška, dasi je jako rodovitna in polna, nima ni ene zrele hruške, ker to, kar dozori, hitro ljudje pokradejo.

Sv. Peter. O, da si dala le kruha in vode; kako sva ti hvaležna!

Sv. Pavel. Pa še prav zares! Tvoj kruhek je dober, kakor sam med in mleko. O, Bog ti poplačaj!

Sv. Peter. *Skrb*, s čim naj obdarujeva tvojo dobroto?

Skrb. E, kaj bi tisto! — Saj nas veže vendar krščanska dolžnost, da pomagamo bližnjemu, če je v potrebi!

Sv. Peter. Je že res to! Ali tudi midva bi rada kaj dobrega storila tebi, ki si dobra in usmiljena do naju. — *Skrb*, povej nama, kar hočeš, pa ti izpolniva.

Skrb (naglo). Kako, kako si rekel? Kar hočem, pa mi izpolnita?

Sv. Peter. Da, kar hočeš! — Viš, če imaš kako posebno željo, pa jo nama razodeni, in zgodilo se bo, kar želiš.

Skrb (v zadregi). Hm, pa bo res tako?

Sv. Peter. Res, res!

Skrb. Hm, pa gotovo res? Tako gotovo, kakor je Bog v nebesih gotovo?

Sv. Peter. Zaupaj, *Skrb*, in ne izkušaj! — Kar reci, in zgodilo se bo po tvoji želji.

Skrb. Hm, pa ko bi želela, da bi se izpremenila voda v tem vrču v vino; ali bi se?

Sv. Peter. To je gotovo!

Skrb. In ko bi še kaj več želela?

Sv. Peter. Pa se bo še kaj več zgodilo! — Le zaupaj in povej!

Skrb. Tak' tako! (Premišljevaje.) Že-lim, že-lim, že-lim (naglo), da zgrabi moja hruška vsakega, ki spleza nanjo, da bi kradel sadje, in ga tako dolgo drži, da jaz pridem in mu dopustim, da zleze z nje.

Sv. Peter in Pavel (se smehljajoč spogledata, kakor da bi hotela reči, da je vendar nespametno, da si ni Skrb kaj boljšega izvolila. Nato pa rečeta:) Naj pa bo tako!

Skrb (vsa vesela). Ha, zdaj jim bom pa že pokazala tem tatovom tatin-skim! Zdaj jim bom pa že pokazala!

(Zavesa pade.)

Drugo dejanje.

(Drugi dan. Prizorišče kot v I. dejanju.)

1. prizor.

Skrb (z motiko na rami in s košaro v roki). Sveta moža sta odšla. Bog jima daj dobro! — Ko bi le tudi res bilo, kar sta mi obljubila! Eh, da imam tako malo vere! Gotovo se bo tako zgodilo, kakor sta mi obljubila, gotovo! Saj sta to sveta moža, poslanca božja; in kar taki rečejo, je res, kakor da bi pribil. Eh, res bo, res! Hruška bo vsakega zgrabila, ta moja hruška, kdor bo splezal nanjo. — Pa moram iti malo po polju pogledat; treba bo že skoro za južino pripraviti; e, tri krompirčke, in moja južina je v kraju! — Ko pa pridem s polja . . . Ko pa pridem s polja — ha-ha-ha-ha! — tedaj bo pa že vpila kaka sraka tatinska na hruški! O, le vpije naj, ha-ha-ha-ha! — o, le vpije naj, da se ji razklenejo čeljusti! O, le vpije naj, ha-ha-ha-ha! (Odide.)

Tinče (ki je tačas, ko je starka govorila, prišel, da bi kradel hruške; ko pa zagleda Skrb, se skrije za grm ter kuka izza grma nanjo. Kadar se ona obrne proti grmu, ta naglo počene; sicer pa vedno škili preko grma na hruško. Ko pa Skrb odide, steče pred hruško.) — Zdaj (se udari ob koleno) je pa dobro! Skrb je odšla na polje! Le urno na hruško, da poberem, kar je zrelega! (Spleza na hruško. Veje ga zgrabijo. Prestraši se.) Kaj pa to? Uh-no! — Jejhata! Jejhata! Jejhata! — Doli, doli! — U-jej! Doli, doli! — U . . . (joka in kliče „doli!“)

2. prizor.

Fanko (priteče). Tinče, Tinče, ne vpij tako, starka te bo slišala, je šla na polje. — Kaj si se zbodel, kali? — Vrzi mi par hrušk doli, vrzi! — Ti si pa res znorel! (Spleza na hruško. Veje ga zgrabijo. Silno se prestraši.) Kaj pa to? Uh-no! — Jejhata! Jejhata! Jejhata! — Doli, doli! — U-jej! Doli, doli! — U . . . (jokata oba in kličeta „doli, doli!“ — „Pomagajte, pomagajte!“)

3. prizor.

Stric Marko (pride in zlasa dečka, ki za trenutek obtihneta.) Lej ju, nesram-nežev! Nimata doma kaj jesti? (Roka se sprime dečkovih las. Prestrašeno.) Kaj, ali je začarano? — Jaka, Jaka, pomagaj! (Zdaj vpijejo vsi trije, stric Marko in oba dečka, vsak po svoje.)

4. prizor.

Jaka (z bičem). Da si še ti tat! Sram te bodi! Doma ti gnijejo hruške, pa greš tej siroti krast! (Udari z bičem po Markovem hrbtu.) Sram te bodi! (Bič se sprime hrbta, in Jaka ne more stran.) — Kaj pa to? — Hm, ali je začarano? — Kljukčev stric, pomagajte, pomagajte! (Kliče na pomaganje.)

5. prizor.

(Na to strašno vpitje prilete sosedje, a nobeden se ne upa k drevesu, ampak vsi se čudijo in prekrizujejo in strme čakajo, kaj bo.)

6. prizor.

Skrb (z jerbasom in motiko. Ko zasliši vpitje, obstoji in pogleda na hruško; kakor da bi ne videla prav, dene roko nad oči in še enkrat pogleda. — Oči se ji zasvetijo, veselje jo navda, ko vidi na lastne oči, da se je zgodilo, kar je tako želela, in kar sta ji obljubila sveta moža. — Odloži jerbas in motiko. Kažoč na hruško, vzklika vsa iz sebe:) Viš jih, viš jih! (Med smehom prikoraca do hruške, venomer nanjo kažoč in govoreč: „Viš jih, viš jih!“)

Sosedje. Skrb, usmili se jih, veliko trpe!

Skrb. O, le trpe naj; zakaj mi pa kradejo sadje. (Proti hruški.) Viš jih, viš jih, ha-ha-ha-ha!

Jaka. Poslušaj, Skrb, drugače je. Zjezilo me je, več, da krade še ta starina, stric Marko, ki ima doma na koše hrušk, pa sem mu jo primazal z bičem. Tvoje hruške so mi toliko mar kot lanski sneg. H, menda toliko si bom pa še prislužil, da se bom preživel s poštenim delom, h!

Skrb. Verjamem. Jaka, ti si pošten. Hruška, spu-sti ga!

Jaka. Ali me še drži? — Nič več! — Bežimo! (Zbeži on in nekaj sosedov.)

Stric Marko (jezno). Grda baba, ti si čarovnica!

Sosedje (se spogledajo). Čarovnica je, čarovnica je!

Stric Marko. Grda baba, kaj pa mene ne izpustiš? Saj nisem medved, da bi moral biti ukovan tukaj-le pred teboj! Reci naglo, da me hruška izpusti, da bom rešen, čarovnica grda!

Skrb. O-ho! Boš moral že malo drugače govoriti, ljubi stric Marko, če boš hotel rešen biti!

Stric Marko. No-ja, h! Ta dva, ki sta hruške kradla, sem malo zlasal, pa me prikleplješ semkaj!

Skrb (zase). Že lepše govori! (Stricu.) No, pa naj bo, saj vem, da si poštenjak, hruška, spusti — ga!

Stric Marko. Tako, zdaj sem prost! Ta baba je čarovnica! (Zbeži.)

Sosedje. Ta baba je čarovnica! (Zbeže.)

Skrb (dečkoma). Hruška, če sta oba kradla, pa oba drži, pa naj oba visita! (Janka spusti hruška, da lopne na tla.)

Tinče in Fanko. O-jej!

Skrb (kažoč na Janka). Ta je dober, ta ni kradel.

Fanko (pobirajoč se s tal). Teta, ljuba teta, povejte, recite, naj grem domov!

Skrb. Pa mi boš še hruške kradel, a?

Žanko. Nikoli, nikoli več!

Skrb. Pa mi boš še na hruško plezal, a?

Žanko. Nikoli, nikoli, nikoli več!

Skrb. Tak' pa pojdi zdaj!

Žanko. Tak' pa pojdi zdaj! (Zbeži.)

Skrb (gre okolo hruške, kimajoč z glavo). No, vidiš, vidiš. Lej, lej! Ti si gori! — Tega bi pač ne verjela, tega bi pač ne verjela, da hodi tudi Tinetovega Tineta Tine po moje hruške, da je tudi Tinetovega Tineta Tine — tat; nak, tega bi ne verjela, nak, ne bi verjela, ko bi ne videla na lastne oči! — Hruška, le drži ga!

Tinče. Oh, teta, spustite me doli!

Skrb. Kaj, da bi te doli spustila? O-ho, tega pa že ne! Če si gor lahko prilezel, boš že tudi dol; saj dol se lažje gre ko gor. Ali si me razumel? — Le visi na hruški, da boš vedel, kaj se pravi moje hruške krasti; o, le visi! (Hoče oditi.)

Tinče. Oh, teta, ljuba teta, postojte, počakajte, vam bom nekaj povedal!

Skrb. Nič, le visi! (Gre.)

Tinče. Vam bom o hruški povedal, postojte, počakajte!

Skrb. O hruški? — Kaj pa? — No, pa povej!

Tinče. Teta, recite, recite: „Hruška, spusti ga!“ Ne morem drugače povedati.

Skrb. O-ho, boš še počakal! Le visi in sklepeči na hruški, in črni vrani naj ti izkljujejo tatinske oči!

Tinče. Teta, teta, oh, ljuba teta! Vam bom kozo napasel, drv pripeljal, vode prinesel — —

Skrb (obstoji). Kaj si rekel, vode prinesel?

Tinče. Vode prinesel, drv pripeljal, kozo napasel!

Skrb (tiho). Saj ni tako napačen ta Tinče, saj vem, da ni. (Tinčku). Lej, gori bi te pustila —

Tinče. O-jej! Gori pustila —

Skrb. Da bi nič ne jedel —

Tinče. O-jej! Da bi nič ne jedel —

Skrb. Nič ne pil —

Tinče. O-jej! Nič ne pil —

Skrb. Da bi te strašil tisti dimnikar ponoči —

Tinče. O-jej, o-jej!

Skrb. Ki je oni dan zamrl —

Tinče. O-jej, o-jej, o-jej!

Skrb. Ali jaz sem tudi usmiljena, kar je prav.

Tinče. O-jej! — A-ha usmiljena! Res je, kar je prav!

Skrb. Boš drv pripeljal?

Tinče. A-hm, bom!

Skrb. Kolikrat?

Tinče. A-hm!

Skrb. Trikrat?

Tinče. A-hm, trikrat! — Teta, spustite me doli!

Skrb. Saj lahko lezeš na kviško, v kreber!

Tinče. A-hm! Teta, spustite me!

Skrb. Boš kozo napasel?

Tinče. A-hm! Teta, spustite me!

Skrb. Kolikrat.

Tinče. Sedemkrat! Oh, spustite me!

Skrb. Boš vode prinesel?

Tinče. A-hm! Teta, ljuba teta, spustite me doli!

Skrb. Kolikrat?

Tinče. Trinajstkrat. Oh, teta, spustite me vendar!

Skrb. Pa v škafu?

Tinče. A-hm!

Skrb. Ne v vrču!

Tinče. A-hm! Oh, teta!

Skrb. Pa nikoli več na mojo hruško plezal?

Tinče. Nikoli več! Teta, spustite me!

Skrb. Pa nikoli več mojih hrušk pobiral?

Tinče. Nikoli, nikoli več! Oh, teta, spustite me doli!

Skrb. Pa nikoli več mojih hrušk jedel?

Tinče. Nikoli, nikoli, nikoli več! Oh, teta, spustite me! Bom drv privlekel, kozo napasel, vode prinesel v škafu, ne v vrču . . . O-jej, teta, o-jej! Spusti-te me vendar!

Skrb. (zategnjeno). Hru-ška —

Tinče. Oh, teta!

Skrb. Izpu —

Tinče. Oh, teta, ljuba teta!

Skrb. Izpu-sti — ga! (Pri „ga“ pade Tinče na tla. Črez nekaj trenutkov vstane, se ogleda okolo sebe in uvidevši, da je prost, vzdihne prav globoko „oh!“ ter zbeži. Skrb vpije za njim.) Boš privlekel, boš napasel, boš prinesel — a? (Tinčeta pa že nikjer ni. Skrb vzame jerbas, sede h klopci ter začne strgati krompir.)

7. prizor.

(Vrata v vežo so odprta.)

Smrt (pride od zadaj v hišo in potrka na vežne duri).

Skrb. Tukaj sem, tukaj! (*Smrt* pride počasi pred kočo. Skrb se je grozno prestraši. Krompir ji pade iz rok. Skoči za nekaj korakov v stran.) *Smrt* je! — Pome je prišla! — (Pomišlja, gledajoč na hruško in *Smrt*. Hipoma se ji zjasni čelo. Naglo.) Pome je prišla. Ne dobi me pa ne! (Stopi vesela k *Smrti* in jo preprijazno nagovori.) Dolgo te ni bilo, dolgo te ni bilo; o, da si le prišla, da si le prišla! Le kar sedi, da se dogovoriva.

Smrt. (prav počasi in debelo). Ti si me tako mirno sprejela, in vendar se me drugi ljudje tako jako boje.

Skrb. Zakaj bi se te bala, zakaj bi se te bala? — Dosti imam nehvaležnega sveta, pač si mi že dobro došla.

Smrt. Prav, prav, starka! (Jo prime za roko.) Hajdi torej z menoj!

Skrb (previdno se oprostivši Smrtine roke). Rada pojdem s teboj, toda izpolni mi poprej le še eno željo. Rada bi namreč še enkrat okusila svojih hrušk, ki so mi bile edino blago.

Smrt. Ako ne želiš nič več, starka, pojdi drage volje ponje.

Skrb. Oh, kako sem stara in slaba, kako neki zlezem na drevo, sosede so pa čudni ljudje. Ali ne bi hotela ti tako dobra biti, da zlezeš na drevo, pa mi prineseš eno hruško?

Smrt. To ti pa že storim. (Gre k hruški.)

Skrb (gleda za Smrtjo. Ko pa ta spleza na hruško, se zasmije Skrb vsa vesela, da je prekanila Smrt). Ha-ha-ha-ha! Je že gori, je že gori! — Hruška, zgrabi jo! Zgrabi jo in drži jo! — Ha-ha-ha-ha!

(Zavesa pade.)

8. prizor.

Smrt. Že tri dni sem na hruški, in ta zlobna starka me še ne spusti doli! Ubogi bolniki, ubogi strežniki! Že tri dni ni nihče umrl! Kaj bo, kaj bo?

9. prizor.

Skrb (se prismehlja). Ali jo vidite? Ha-ha-ha! Zdaj pa le ruši staro in mlado, če moreš! Zdaj pa le pridi pome, ha-ha-ha-ha! Zdaj pa le pridi, če moreš!

Smrt. Seveda, Skrb si, zato tako govoriš! Ali se ti ne smilijo ljudje, ki od skrbi že padajo; bolniki, ki umirajo, a umreti ne morejo, ker ni mene, da bi jih rešila? Skrb, spusti me, da jih že skoro rešim!

Skrb. Ne bo nič, ne bo nič, le visi na hruški!

Smrt. Spusti me doli, dam ti za to, karkoli hočeš.

Skrb. Sem si mislila, da bo tako. (Smrti.) Viš, pustila bi te na hruški, da bi se posušila gori, in da bi ti krokarji izključevali tisto smrtonosno koso iz tvojih rok; toda vedi, tudi Skrb ima usmiljeno srce! Ali mi obljubiš, da ne prideš nikdar pome?

Smrt. O, neusmiljena Skrb! Ali ti ni zadosti, da že dosedaj mučiš ljudi na svetu, ali jih moraš še naprej? O, Skrb, Skrb, ti si grozna!

Skrb. Ne pomaga nič! Reci „da“, ali pa „ne“!

Smrt. O-jej, o-jej! Kaj pa bo, če ne bom smela nikdar odvzeti ljudem Skrbi, če bo trla vedna Skrb Adamove otroke!

Skrb. Mene ni volja čakati; reci „da“, ali pa visi! (Hoče oditi.)

Smrt. Počakaj, Skrb! O-jej, o-jej! Če pa že ni drugače, če pa že ni drugače, naj pa bo! Da, nikdar ne pridem pote!

Skrb. Ha-ha-ha-ha! Nikdar ne pride pome! Nikdar ne pride pome, nikdar, nikdar! — Hruška, zdaj jo pa le spusti! (Med smehom in ploskanjem z rokama, da je tako zvito ugnala Smrt v kozji rog, odide v hišo.)

Smrt (zleze počasi s hruške in se postavi sredi odra. Jako resno). O, človek! Skrbi ubiti ali umoriti in odnesti s sveta sedaj nihče ne more. Imel boš torej Skrbi, dokler boš živ. Da ti bo pa lažje skupaj s Skrbjo živeti, zato — potrpi!

(Zavesa pade.)

Hi-hi-hi!

Ali tisti čas
pel sem punčki jaz
pesem radostno,
da nikdar tako.

Ali tisti čas
se smehljal obraz
punčki je tako
kot zvečer nebo . . .

Ali tisti čas
pel sem punčki jaz
pesem žalostno,
da nikdar tako.

Ali tisti čas
se smehljal obraz
vedno je tako
kot zvečer nebo . . .

„Punčka — ha-ha-ha!
nima nič srca!“
Marta se smeji
meni: „Hi-hi-hi!“

Cvetko Slavin.

Sirota.

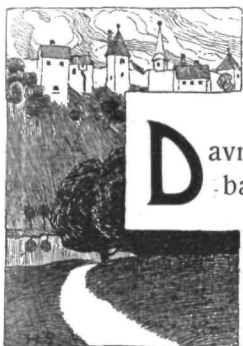
(*Narodni motiv.*)

Huka v gozdu kukavica,
joka mlada sirotica,
„Ah, čemu sirota plakaš,
mamice več ne dočakaš. —
Mamica na odru spava,
vsa je v svečkah njena glava.“
„*Mamica*, oj, ljuba mama,
noč ne bo predolga nama?

Dolga ti ne bo nočica,
trda ne ta posteljica?
So sosedje k nam se zbrali,
mamo bodo odpeljali,
vzeli bodo mamo meni,
meni, devi zapuščeni.
Zapuste me sirotico —
kakor v gozdu kukavico.“

C. Logar.

Babičine pravljice.

Spisal Nik. Vrhov.

Davno je že, kar je na Starem belišču pri Proškovih živela babica, stara, kmetiški opravljena ženica, krog katere se je veninven gomilila kopa razposajenih otročičev. Vse so hoteli zvedeti od babice, koliko je zvezd na nebu in kaj pomenja slehera, kaj delajo angeli v nebesih, kaj se je godilo nekoč v porušenem gradu. Oj, kako so ljubili babico! Radostno so ji hiteli naproti, ko se je z belo pečo na glavi vračala v nedeljo zjutraj iz cerkve od svete maše; tedaj se jim je zdela posebno lepa in čestita. Čislali so jo tudi zato, ker ji je v mladosti sreča došla, da je govorila s cesarjem Jožefom. Povsod so ji bili za petami: ko je šla k mlinarjevim v vas ali k lovcu na prejo ali na izprehod. Zamaknjeni v njeno velo obličje so poslušali pripovedke, ki jih je toliko vedela babica.

Kako lepa je bila tista o nemi deklici, ki je živela v turinskem gradu. Njen oče, imeniten vitez, je imel pristavo na Bušinu. Hčerka je bila večkrat sama. Zlasti so ji bila povšeči jagnjeta, ki so skakala po Bušinu. Nekega dne ji pride na misel, da bi šla pogledat, kaj delajo jagnjeta na pristavi. Šla je kar sama dalje in dalje. Ko je že dolgo hodila, jo je jelo skrbeti, ker pristave le še ni bilo nikjer. Pekla jo je misel, kaj poreko starši, ko je brez njihovega dovoljenja izginila iz grada. Deklica je zašla. Gozd je prihajal čedalje gostejši, poti pa nikjer nobene. Ubožica je blodila semintja. Lačna, žejna, utrujena prispe do nekega studenca. Tam se napije. Potem se ozre krog sebe in zagleda dve uglašeni poti; a ni vedela, na katero bi krenila. Nema deklica poklekne na tla, dvigne roki, kakor je videla moliti mater doma, in poprosi Boga, da bi jo povedel iz gozda. Zdajci začuti v ušesih neko šumenje in zvonjenje, čudni glasovi! Ona začne jokati in hoče pobegniti; ali glej, po poti iz gozda prihiti k nji bela ovčica, za njo druga, tretja, četrta, peta, šesta in čedalje več in več drugih, dokler ni bila vsa čreda zbrana pri studencu. Vsaka živalca je imela na vratu kraguljček, ki je zvonil, in deklica je čula to zvonjenje. Koliko veselje! To so očetove ovčice, spremlja jih beli ovčarjev pes in za njim gre ovčar Jernej. Na vse grlo zakriči deklica: „Jernej!“ in mu hiti naproti. Ovčar se razveseli, slišoč, da deklica govori in sliši. Vzame jo v naročje in jo odnese na pristavo, ki je bila blizu. Tam je od žalosti skoro pojemala mati. Bala se je za hčerko, ki je bila izginila brez sledu. Nepopisna radost jo obide, ko zagleda najdenko. Še bolj pa se razveseli, ko izpozna, da je deklica ozdravljena, da ni več gluhonema. Kmalu pride še oče. Deklica mu vse pove, kako je zablodila in kako se ji je pri studencu nenadoma razvezal jezik in je dobila sluh. Starši so na tistem kraju dali sezidati Bogu na hvalo lepo cerkvico, poleg nje izvira še sedaj studenec, iz katerega je deklica pila.

Ali ona je že zdavna umrla; umrla sta tudi turinski gospod in gospa; umrl je ovčar Jernej, in turinski grad je razvalina.

Najpaznejša med babičinimi poslušalčki je bila unuka Božena. Ona nikdar ni pozabila svoje dobre babice, njenih naukov, čestitih navad in pravljič. Ko je odrasla, je zapisala vse babičine pripovedke: pravljico

o Bajaju, o očetovi dedščini, o hvaležnih živalih in druge, ki ste jih lani in predlanskim prebirali v „Zvončku“ poslovenjene; da, napisala je celo knjigo o babici, ki se pričinja s prekrasnimi besedami:

„Davno, davno je že, kar sem poslednjikrat gledala mili, mirni obraz, ljubila blede, nabrano lice, zrla v modro oko, ki je oznanovalo toliko dobrote in ljubezni; davno je že, kar so me zadnjikrat blagoslovile stare njene roke! — Zdaj ni več dobre starke! Počiva že davno v hladni zemlji!“

A žal, tudi njene unuke, slavne češke pisateljice Božene Nemcove (tako se je pisala po možu, po starših pa: Panklova) ni več. Umrla je ne še dvainštirideset let stara dne 21. pro-

sinca 1862. in počiva na višegrajskem pokopališču v zlati Pragi. Njeno podobo prinaša današnji „Zvonček“.

Otroci, kadar odrastete, berite nedosežno krasno „Babico“, katero je spisala Božena Nemcova in jo je na slovenski jezik preložil pesnik Fran Cegnar!

Božena Nemcova

Žalostna pesem.

*In tiha noč je šla v tihe goré,
oj, v tihe in skalne goré;
poiskala vse je nevarne čeri,
objela je skale vse.*

*In nad prepadom je našla tam
Ivančka trdnega*

*in tistikrat si je zmisllila
tako nekaj čudnega . . .*

*Od tistihdob pomlad je prišla
devetič že cvetje sejat,
odkar na očeta dobrega grob
polegla je prvokrat.*

*Od tistihdob prišla desetič že
končavat nemirne je dni,
odkar je mamici miljeni
zaprla skrbne oči . . .*

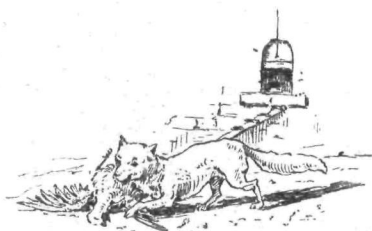
*In zdaj ni nikogar, nikogar več,
ki posteljco bi mu zrahljal,
in zdaj ni nikogar, nikogar več,
ki bi mu kruhka dal . . .*

*In tiha noč je gledala
Ivančka trudnega
in tistikrat si je zmislila
tako nekaj čudnega . . .*

*Pa mračni ptici-ponočnici
je šepnila na uho . . .
Na glas je ptica zaklicala,
priklicala smrt mračno . . .*

*Ah, svet je mrzel, mrzel tako,
a starši so gorki vsi:
o, romaj, romaj k staršem zdaj,
sirota mlada ti! . . .*

Roman Romanov.

Mati.

Ruska narodna pripovedka.

Priobčil C. Logar.

Vvasi je živel mož z ženo. Živela sta složno in veselo v ljubezni. Vsi sosedje so ju zavidali, a dobri ljudje so se nad njima radovali.

A glej, žena dobi sina in umrje. Ubogi kmet je žaloval za njo in plakal; največjo skrb je imel za dete: Kako ga naj preživi in vzgoji brez matere? Zato najame ženo, da pazi na otroka. Ali glej, pravo čudo! Ves dan dete ne je ničesar in joka neprestano; z

ničemer ga ne more umiriti; a kakor hitro nastopi noč, zaspi tiho in pokojno.

„Kako je le to“, si misli žena sama pri sebi. „Že vem, prebedela bom noč pri njem; morda to pozvem.“ In res, ona čuje pri detetu; baš o polnoči odpre nekdo polagoma vrata in stopi k zibelki. Dete se namah umiri, kot bi ga hranila mati. Takisto se zgodi drugo in tretjo noč.

Žena vse pove kmetu. Kmet zbere svoje sorodnike in se z njimi posvetuje. Sklenejo, da čujejo pri detetu in pazijo, kdo prihaja in hrani dete. Zvečer gredo v izbo in ležejo na klop; a v kot postavijo prižgano svečo

ter jo skrijejo za lonec. Opolnoči se odpro vrata, nekdo stopi k zibelki — in dete hipoma utihne.

Ta hip odkrije eden izmed sorodnikov svečo, in kaj vidijo? — Pokojna mati stoji sklonjena nad zibeljko in hrani svoje dete. Komaj se v sobi zasveti luč, se dvigne mati in tiho odide, ne da bi komu rekla le besedico. Vsi, ki so jo videli, začno jokati nad toliko materino ljubeznijo: Umrta je že, a se vrača na svet, da hrani svoje dete.

Metuljčki.

Pozdravljeni, beli metuljčki, mi
v dišečem in pisanem cvetju,
povejte mi vsaj, kaj delate tu
v tak tihem, v tak varnem zavetju? . . .

Zakaj mi ne daste odgovora,
potuhnjeni vi sladkosnedneži? . . .
Tu kradete pridnim čebelicam med,
ej, vi malopridni ničvredneži.

Pribrenčale pa bodo čebelice,
metuljčki, vas bode pa sram;
smejala se bode vam cvetna ravan,
ko boste zleteli drugam . . .

Strninski.

Bajka o krilateih.

*Kar črez noč so prišli krilatoč
doli z neba visokega,
šli so naprej po zemljici pusti
tja do morjá globokega.*

*„Širne ravnine, kako ste vse tihe,
kakor bi Bog kaznoval vas bil;
vse ste rjave, vse osmojene,
kakor bi ogenj požgal vas bil . . .“*

*Glej! In nedolžni nebeški krilatoč
v morju zajeli so čiste vodé,
pa so polivali širno zemljico
zvezdno vso noč tja do belega dne.*

*Solnčece mlado jih je preplašilo,
da zapustili so tiho zemljó,
lahke peruti pa so jih odnesle
gori, tja gori v visoko nebo . . .*

*Gledalo je začudeno solnce,
kak je poganjal pri cvetu cvet;
pa zasmejala se solnce je mlado:
„Ej, kak krasan si, moj širni svet . . .“*

Strninski.

Po tratah.

Besede in napev zložil *Fr. Papler.*

Moderato.

mf

Petje.

Po tra-tah sem ho-dil, kjer cve-tke cve-tó, to - či - lo sol-
Ve-čer-nim sem sa-pam in zve-zdam ne-ba iz - ro-čal in
A ne-ob-ču-tlji-vim sem to - žil stva-rem, kar ču-tim, po-
Ne-bo me le ču-je, ne-bo sa-mo ve, kar to - ži, kar

Klavir.

zi - ce je mo - je o - ko, to - či - lo sol - zi - ce je mo - je o - ko.
to - žil te - že - ve sr - ca, iz - ro - čal in to - žil te - že - ve sr - ca.
ve - da - ti drugim ne smem, kar ču - tim, po - ve - da - ti dru - gim ne smem.
mo - je mi že - li sr - ce, kar to - ži, kar mo - je mi že - li sr - ce.

Dober tek!

Ne le sv. Janezu so bile v puščavi kobilice v hrano, tudi drugi ljudje so se mastili s kobilicami ter jih jedo še dandanes. Posebno Hotentoti jako čislajo kobilice za hrano; iz njenih jajčec pa prirejajo tečno prjavo juho. Tudi v Algiru so kobilice pri-

ljubljena hrana, iz stisnjenih kobilic delajo tečno jed. Pripravlja se tako-le: kobilica se razreže po dolžini, se polije z rumom ter se pusti par dni namakati; potem se vmesi testo, speče, potrosi s sladkorjem, polije z vinom ter použije. Razen kobilic čislajo za hrano tudi mravljje. V Mehiki delajo iz zmletih mravelj kruh ter žgejo iz

njih neko žganje (mravljinjski kis,) ki ga tudi na Švedskem pijejo. Murne (čvrčke) so že stari Grki jako čislali za hrano. V Indiji s posebno slastjo jedo neke vrste murne, ki jim pravijo „gru-gru“ ter žive v velikih množinah po palmah. Držeč jih za glavo, jih jedo domačini kakor pri nas hruške. Bolj izbirični pa jih opražijo pri ognju ter stisnejo nanje pr kapljic citroninega soka. Na Nov. Südwelsu se nahaja neke vrste metulj (bugong) v velikih množinah. Domačini ne poznajo bolje hrane od njih. Potrgajo jim perutnice, noge in tipalnice ter jih mečejo v leseno korito; potem jih dobro mečkajo, a iz zmečkanine peko hlebčke. Bele mravlje (termiti), ki žive v toplih krajih v milijonski množini, se tudi povsod jedo. Zmečkajo se v kašo ter imajo okus sladkih mandlov. V Mehiki imajo tudi neko vrsto mravelj, iz katerih prešajo med. Prodajajo se na litre po vseh trgih. Kitajcem so prazžene gliste-deževnice najboljša jed.

Medved v hlevu.

V Kuprešu v Bosni je prišel dne 24. pr. meseca v hlev kmeta Jure Brkana medved. Domačini so se strašno prestrašili, ker gospodarja ni bilo doma. Pero Brkan, brat gospodarjev, je klical sosede na pomoč, da bi kosmatinca izgnali iz hleva, a tudi sosedov je bilo tako strah, da so le skozi okna plašno gledali proti hlevu. Pa tudi gospodinja ni pustila, da bi medveda razjezili, češ, ko se zmračí, odide najbrž zverina sama iz hleva. In tako se je tudi zgodilo. Medved se je v praznem hlevu najbrže le odpočil, zvečer pa je premišljeno odkorakal nazaj v gozd.

Umrljivost ljudi.

V Parizu izhaja zdravniški list, ki piše, da umrje vsako leto 33 milijonov ljudi, to pride na dan 41.534, na uro 3.700 in na minuto 62 ljudi. Poyprečna starost vsakega človeka je 30 let. Četrtna ljudi umrje pred 7 letom, a gotovo polovica pred 17 letom.

Najvišje uredništvo.

Neki list ima najvišje uredništvo v Ameriki v Novem Jorku, in sicer v osemnajstem nadstropju. V nižjih nadstropjih so tiskarnice, upravništvo, ravnateljstvo i. t. d.

Delavca — milijonarja.

V Kalkuti v Indiji je pred kratkim umrl trgovec z bombaževino, Bonetti, ki je ostavil 300 milijonov kron imetja. Bonetti se je pred 50 leti odpeljal kot preprost delavec v Indijo, kjer si je s trgovino z bombaževino in z drugim blagom pridobil toliko ogromno denarja. Njegova dediča sta dva

vnuka, ki živita v Genovi kot preprosta delavca.

Najvišja človeška bivališča.

Doslej so mislili, da najvišje stanujejo ljudje v Tibetu, kjer se dobe ljudska bivališča v taki višočini, da navaden zemljan ne more prenašati ostrega gorskega zraka, temveč se mu ulije takoj kri iz nosa in ust ter mu udje zatečejo. Neki norveški učenjak pa ravnokar dokazuje, da stanujejo v državi Peru ljudje še višje nego v Tibetu. Tamkaj so vasi, ki stoje nad 4000 m nad morjem (n. pr. vas Cerro di Pasco, 4310 m nad morjem), rudnik Quandalosa pa je celo 5270 m nad morjem.

Ptice v pogovoru.

Če golob med orle zajde, gotovo smrt najde.

Kjer mrha, tam orli.

Lačna vrana se ne zmeni za strašilo.

Sita vrana lačni ne verjame.

Stare vrane ne pobirajo črvov blizu brane.

Vrana vrani ne izkljuje oči.

Po vidu sokol, po glasu vran.

Sova sokola ne izleže.

Sova sinici glavana pravi.

Majhna ptica prepelica, toda upeha konja in junaka.

Nad katerim grmom srake veliko regečejo, tam mora kaj biti v njem.

Ena lastovica ne stori poletja.

Kjer ena gos pije, tam vse druge pijó.

Na domačem pragu se petelin lahko repenči.

Tudi slepa kokoš najde zrno.

Vsaka koklja pred svoje piške brska.

Rajši danes pečenega škranca, nego jutri kokoš.

Tudi iz majhnega grma velik ptič izleti.

Kakršna ptica, taka pesem.

Vsaka ptica k svojim trumi leti.

Ptiča izpoznaš po perju.

Slab ptič, ki ne more svojega perja nositi.

Vsaka ptica rada tja leti, kjer se je izvalila.

V premislekih bodi podoben polžu, v dejanju ptici.

Mladost v pogovoru.

Človek kaže v mladosti, kaj hoče biti v starosti.

Česar se Anžek ne učil, tudi Anže ne zna.

Česar se Janezek navadi, Janez se ne odvadi.

Starost je priča, kako je kdo mladost preživel.

Mladost svobodna, malokdaj dobra.

Pitni bratje v mladosti, siromaštva svatje v starosti.

Mlad lažnik, dorastel tat.

Če hočeš star se odpočiti, moraš mlad se potruditi.

Kdor za mladih dni ne skrbi, v starosti trpi.

Komur je leskovec v mladosti teknil, bo v starosti zanj se potegnil.

Dokler je drevo mlado, ga lahko pripogneš, kamor hočeš.

Pomlad in mladost sta enakih lastnost'.

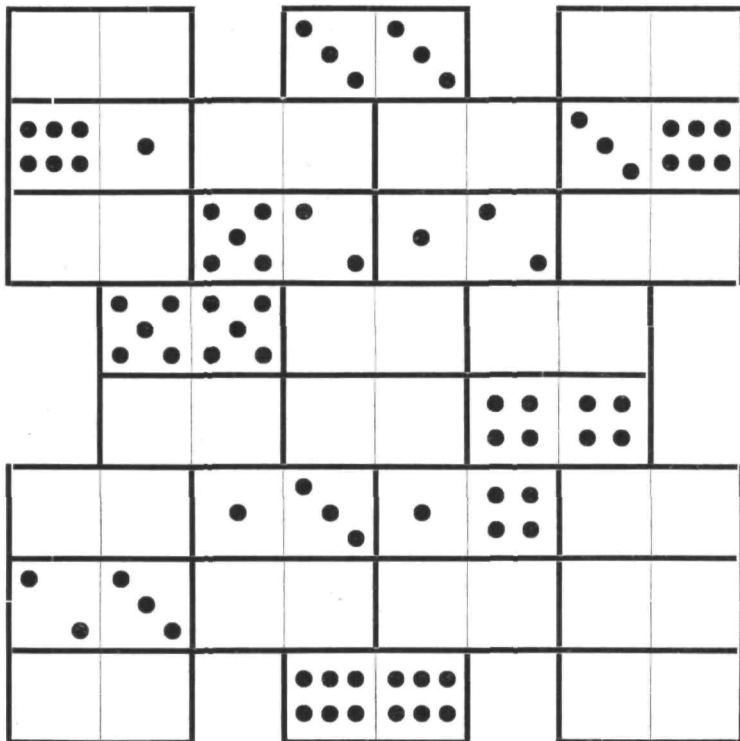
Mladost je norost; črez jarek skače, kjer je most.

Čemu ima čebela želo?

Ljudje mislijo, da je dal Bog čebeli želo samo zato, da se brani. Res pa je, da vbode čebela samo v skrajni sili, ker mora potem umreti. Glavna naloga žela pa je ta, da prenaša z njim čebela neko kislino, ki jo ima v životu, v med, in šele na drugem mestu je čebeli želo orožje.

Računska igrača.

Priobčil J. R.

Ali poznaš igro domino? Izberi vseh 28 kamenov s polji „nič“ („blanš“) do „šest“ in izpolni prazna mesta v sliki s kameni tako, da bo vsota očesc (pik) v vsaki vodoravni in navpični vrsti 21!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v četrti številki.

Pomlad je čas cvetenja,
mladost pa čas učenja!

Prav so jo rešili: Karla Kleč, učenka VI. razr., Karel Kleč, učenec v Ljubljani; Srečko Ferjančič, učenec v Ljubljani; Leo Travner, učenec v Ljubljani; Anica Ogorevc, učenka v Konjicah; Anica Šavnik, učenka v Kranju; Slava Guzelj, učenka v Novem mestu; Julija Vouk in Marijana Lauter, učenki VI. razr. v Ljubljani; Lojzek in Francek Bratina, učenca V. razr. pri Sv. Križu na Murskem polju; Olga Šavnik, učenka, Bogdan Šavnik, učenec v Kranju; Gabrijela Gartner, učenka v Planini; Maks Habinc, učenec, Neža Valenčak, učenka, oba v Artičah; A. Farčnik, tretješolec v Celju; Anica Jurko, učenka v Tepanju; Franica Ploskan, Elizabeta Ploskan, Marija Brinovec, Terezija Muhovic, Marija Usar, Marija Dobrišek, Helena Rojnik, Marija Šporn, Alojzija Perger, Franica Omladič, Marija Rojnik, Marija Turk, Antonija Virant, Julijana Stakne, Franca Vovšek, Marija Terglav in Zajc Karolina, učenke v Braslovčah; Albert Vizjak, tretješolec v Celju; Filip Omladič in Karel Pečovnik, učenca v Braslovčah; Maks Repič, prvošolec v Celju; Maks Kovačič, učenec pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Rad. Brenčič, dijak v Celju; Isek France, Onišak Ant., Fifnja Alojzij, Žitek Franc, Špindler Vanek, Filipič Franc in Jože, Štiblar Lojzek, Novak Martinek, Kunc Ignac, Zrnc Matijček in Domajko Ant., učenci pri Sv. Križu na Murskem polju; Minka Gradišnik, učenka v Celju; Terezina Pasquotti, Anica in Danica Mayr v Kranju; Pavel Strmšek, dijak v Celju. — Rešilce in rešilke prosimo, da nam pošljejo rešitve vedno vsaj do 20. dneva v mesecu in da pišejo razločno svoja imena. Med rešilci v zadnji številki je po pomoti izostalo ime: Srečko Ferjančič, učenec v Ljubljani.